

JUODITTI.

KUWAUS

4:sÄ KOHTAUKSESSA.

Toimittanut

A. F. Lagerwall.

17

WIIPURISSA,

1847.

J. Cederwaller poikineen.

1871

1871

1871

Imprimatur:

1871

G. Rein.

1871

1871

1871

1871

1871

1871

JÄSENET.

JUDITHI, rikas Leski Israilissa.

OZIAS,
OTHONIELI, } Israilen kansan walittuja wan-
 } himpija.

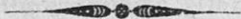
HOLOFERNES, Assyriin Sotawäen Päämiehes.

ACHIORI, Ammoniitiin päällikkö, Assyriin
Joukkoinjuohattaija.

ABRA, Judithin piika.

BAGOA, Holofernen luoneenhaltija.

Israilin Kansaa.

JÄSNET.

UDTIL, eller det første

OLAS, i det første

OTHORIEL, i det første

KOLOTHORAS, i det første

ACHORI, i det første

Johannes

APPA, i det første

BAGA, i det første

Johannes

1. KOHTAUS.

Holofernen Leirissä.

HOLOFERNES, ACHIOR ja muita Päälliköitä.

HOLOFERNES.

Meitä onni objannunna
Meijän wallan wahwistanna.
Aseilla Assyrin wallan
Kansat Kaukaiset, läheiset
Woitettuna meijän woimin,
Waltakunnat meijän walloin,
Asettunna meijän alle:
Kuninkaasa kuuliaissa,
Alamaissa aina nöyrät
Weron waaitun wetäävät.
Ainos wuoriston asujat
Alastomat, aiwan buonot
Waruksita wastustaawat
Sota aseita sofiivat,
Mikä heillä mielessäsä,

Mikä turwana, tukena
Kosto heitä kostoapi.

ACHIOR.

Tokko totunta suwaihet,
Tahot kuulla kuinka luulen?
Puhun puhtaasti sinullen
Miten minun mielestäni
Näkyä aineemme, asijat.
Tahon wastata, walihte:
Jos sie joukkomme häwität,
Woitot ennen voitettumme,
Saawat saaliimme mänelät,
Pilkaksi ikämme pitkän
Jouwut kaiken joukkoinemme.
Hanki tieto hankkeista,
Waruksista, wastineistä
Kysytä joka kylästä,
Kaikki kaupunnit kysytä:
Mikä mieli wimmoaapi
Wastustamaan wallallemme.
Ehkä tiijon tiijustajat
Saattaawat samalla tiellä,
Jos on syynä synnintöitä
Warastaat, walehteloowat
Ja jos juowat Judalaiset
Eiwät luota Luojan töihen.

Heillä on Jumala julma
 Kiiwas ehtijä ereysten
 Joka wilppijä wiibaapi
 Sekä kostaapi kowasti
 Wäkiwallan wäärät neuwot
 Palkihtoo pahat tekosa.
 Niin on woitto mejän woiman
 Heittää herra heijät meillen
 Ite Israilin Jumala
 Luoja heijät luowuttaapi,
 Antaa allemme ajaksi
 Parannuksen päällepännä,
 Kuninkaaksi kuninkaamme
 Mejän herrat herroiksesä.
 Waan jos waelluksessasa
 Owat waarinottanunna
 Lasten Israilin laista
 Syyttöminä synnintöihin
 Wäärät teot wälttänyunä
 Sotii eistäsä Elohin
 Awunantawa Jumala.
 Wähäks wäsäytyy wäkemme
 Jonkon jouwutat läpescen
 Aseisen Assyrin wallan,
 Muinoin muissakin soissa
 Heitä herra seurannunna,

Aina altaissa tiloissa.
Heijät päästi pääsijäisiä
Erilleen Egyptin maasta
Pharaonin wallan alta,
Soti puolestaan soassa;
Auttoi voitollen aseita
Miesjoukon miekottoman
Päiwän pitkitti pitimmän
Auringon asetti kiini
Esti walolta waellon.
Aina Israilin awuksi.
Wielä wastakin warana.
Luotto Luojasa awullen
Waati meillen wastustella
Antautumata alallen .

HOLOFERNES.

Kuulittako kuin puheli?
Kuinka kunnoton saneli,
Uskalti ulospuhua,
Waltaa wahwempaa olewan
Kuin on Assyrin kuningas?
Joll on wanhin waltakunta,
Jolla yhä maasta maahan
Meristä merien walta
Hän on julkinen Jumala *)

*) Nebukadnezar. Ei Jumalaa, yksi Kuningas.

Kuka muita muistuttaapi,
Paihti häntä palweloopi,
Pääsä pantiksi pauoowi,
Hengen kaottaa katala,
Ansankuolun ansainnunna.

JUOHATTAJAT.

Tämä wärtäjä wäitti
Enemmäksi Elohintä
Wahwemmaksi waltahasa
Hän on ansan ansainnunna
Kuriksesa koiräukuoluu
Mänettännä herjan hengen.

HOLOFERNES.

Kuin on Kuningas sinusta
Arwostasa ansijosta
Alla Judan Jumalan
Elohin enempi häntä
Walta wahwempi walihte,
Hänen turwaasa tukeuwu
Jos on uskosta is jotakin
Elä wapise, waraja;
Tulet aikoin ascita.
Aнна ascesi minullen
Miekka minun miehelleni.
Sotii eistäsi Elohin

Luja turwa heijän Luoja
 Awun antaapi aseita ;
 Waan warota kauloasi
 Jospa wielä käissa käynet
 Jos sun joukkoni tapaapi.
 Wiekää häntä wiipymätä
 Halttuun Judan Jumalan.

(Hän wiijään ja sijotaan käsistä ja jaloista puuhun).

2. KOHTAUS.

Bethulissa.

Israilin Wanhimmija, JUDITHI, ABRA ja Kansaa.

OZIAS.

Tämän waiwaisen walitus
 Kaikkui kaukoa metästä ;
 Hällen awuksi häässä
 Pääsin, päästin waiwoistasa,
 Tänne kurjoa kuletin.
 Saamma tiesä tiijustella
 Kuka on, kukali kulki,
 Kuka kytki kythyisiisä?

ACHIOR.

Olen joukon juohattaja

Achior, Assyriin väistä
 Mullen Ammonin asujat
 Oli' annetut osaksi
 Kulettoo sotakulussa
 Heitä hallihti halulla
 Waan kuin wallassa Assyriin
 Waltattomuus wallan woitti,
 Holofernes pahoin hoiti,
 Juohatteli julman jonkon:
 Rauhistukset karwaistiwat.
 Tulin sanomaan sanoja,
 Hällen waarasa waroitin.
 Suuttui tuosta suuri herra
 Minun pakkein panetti
 Pöuhun siimoilla sijoitti
 Armoin Abramin Jumalan
 Ozias osantu tuonne
 Päästi, päiväni pelasti.
 Pahoin pauboowat pakanat,
 Kaikki kansat alla kynsin
 Rupesiwat Ruhtinatkin,
 Kuninkaatkkin kuulijaiksi,
 Waltikkaatkkin wallan alle.
 Häwitystä hämmästyissä.
 Ite ruhtinat rukoili,
 Häältä armoa anoiwat
 Polwillasa pokkuroiwat.

Kansa (*hülaiten vanhimmillen*).

Se ois teillä tehtävänä
 Kuin jo ruhtinat rukoili
 Kuninkaankin tuonne kulki
 Ite ihtesä alenti.

Mikä teillä mielessänne?
 Onko tuumanne tukussa?

Mistä mielittä apua,
 Kusta turwoa tulewan?
 Kansa nääntyypi nälältä.

Jo on syöty syömisemme,
 Kaikki eiucemme ehityt:

Wielä weistä wiimotuska
 Hätä juomasta härcempi:
 Monitarpeinen tawara.

Kaikki kaiwot kuiwanunna
 Raupuntimme kartanoissa
 Torwet toisista hakatut

Wahit wahwat ympärillä,
 Pienet kaiwot kaupunnissa

Waiwaiset, vähäwaraiset,
 Ruiwanect, kurawesiset,
 Eiwät ennätä herua

Astijata illoin aamuin,
 Puolta tarwista taloimme.

Elkää ylpeillä yhäite

Ruin on kuolema esissä;
 Täytyy antautuu alallen
 Kuninkaallen kuulijaksi
 Weronwetäjäks hänellen.
 Walihtemma wanhempiimme
 Saattamaan tämä sanoma
 Kiiruisasti kinkerissä
 Lewittää ylite leirin
 Laittain lahjat päälliköllen.
 Lepytättä kaiken leirin,
 Yhistyvät ystäviksi
 Tyytyyt mejän tyttäriimme
 Naiwat mejän naisijamme
 Sulaat yheksi suwuksi
 Mejän kansaamme katoowat.

OZIAS.

Achiori anna tieto
 Miten missäkin tilassa,
 Ruten kussakin kulussa,
 Owat käyttännä kätesä
 Jalot armosa jakanna
 Heitä herjanna enemmin
 Häwittännä ja häwäisyt
 Jotka joukoin jouwuttautui
 Alamaissa allakynsin
 Wastaankulki kuulijaisa
 Lahjakäsissä käwiwät.

ACHIOR.

Hänen vastaasa walitut
 Uhritulilla tuliwat,
 Tulisoiot, rummunsoinnat:
 Menoin toiwat rauhanmerkit,
 Kukat kullakin käsissä.
 Ilohtiit, ihasteliwat
 Hywinmielin hyppäsiwät
 Tanssiwat tawalla maasa
 Hänen häjyn mieliksesä
 Waikka wapisiit pelosta,
 Maassa kaswoin kaikki kansa
 Huusi hengen huojistosta.
 Omaisuutenne otata
 Kaikki karjamme kameelit
 Elot eläimet tawarat,
 Kaikki kaprista itellen,
 Paamma pantiksi sinullen.
 Anna meillen armostasi
 Perekunnillen pelastus,
 Hengenwaiwoista wapauta:
 Päästä päämme pyöweliltä.
 Kaikki kausallen lupasi
 Holofernes heillen hoijon,
 Wahwan walkkasi wakuuwen
 Jonka wahwisti walalla.

Waan kuin pääsi wallan päälleen,
 Pääsi maahan päätä myöten
 Näkyi petturin petokset,
 Ahistukset kohta alkoi.
 Jopen jouwutti käsiisä
 Teki Angen autijoksi
 Sobolin soalla woitti,
 Kaikki kaupunnit häwitti,
 Kartanot katuja myöten
 Metät poltatti poroksi.
 Kylät saattoi kylmillesä:
 Jerusalmesta Jehowan
 Kuwan kultaisen kuletti,
 Kalut kalliimmat kokosi.
 Liitonarkunkin awasi,
 Ite kaikki irtanaiset,
 Tietti temppelin hopijat
 Omiks tarpeikseen omisti.
 Tappoi taloista asujat
 Paraat parweesa ehitti
 Sotajoukkoosa sowitti
 Kahtoi kantajiks aseihen
 Muihen waartajiks walihiti,
 Jotk ei joukkoosa sopinna
 Miehet miekalla tapatti
 Terweet miekkasa terällä
 Kuita kuolijaks kuritti

Hirtti hittolas ilolla
Monin waiwoin waarsi waimot
Piijat piinalla kowalla
Neijot häpäsi häwytön
Narri immet nauroin pilkoin
Laittoi lapsija kotiisa
Lammas laumoin yhdessä
Otti nuoret orjaksesa.
Wanhat waiwaiset wapahti
Hengen heitti heikommillen
Joist ei waaroa warannut.
Sikijöiksi siemeniksi
Kansan kaswuksi kahotti.
Sama satu teillä eissä,
Samat tuskat on tulossa.
Toiset vähän toimeammat
Alkoit ajoissa paeta
Muillen mailleu matkustella
Pääsiit, päivästä pelastit:
Owat herrat hengesellä
Uskollesa uskolliset,
Eipä heita herrastasa
Luowutella Luojastasa,
Ruka petä, ken pelota.
Tuossa leirissä lewcessä
Tukussa sata tuhatta
Wielä wiisi kymmeninen

Tuhansija on tulossa,
 Hewoiswäki on wäkwä
 Koko kansasta kahottu
 Muut on monenmuotoisia
 Yksin kehoja kerätty
 Wäkisellä wärwingillä
 Wäistö wähänarwoisia
 Palwelo wäkipakolla
 Kosto kowa mielessäsä
 Eron ehtiwät karaten,
 Tilan yhtä tiijustaawat
 Poisipoiketa wäestä;
 Waikka päälliköt pätevät
 Uskotut ja uskolliset
 Raat raakana pysyywät.
 Koska kowat koiruutesa
 Werenhalusa hawaihin
 Inhoittiwat rosmoninnot
 Karwaistiwat kauhistukset
 Hirwitti werenhimosä
 Mielin minäkin erota
 Marssia omillen maillen
 Elee salossa salassa
 Wäkiwallasta wapaana:
 Waan kuin pääsin päälliköksi,
 Waaittiin wala minulta

Sanat kunnian sanelin
 Kuningasta aina kuulla
 Wiimo hengenhetkessäni.
 Ite irtauttiit minua
 Walastani wannotusta
 Sanotuistani sanoista

OZIAS.

Wuottakaamme vielä wiikko,
 Vielä wiisi wuorokautta.
 Jos ei Judan Jumala
 Meillen antasi apua
 Luoja saata lohtutusta
 Tapautukoon teijän tahto
 Pääsettä halunne pääbän

Kansa (*häläilen*).

Jospa vielä wiisi vuotta
 Outat piinalla olisit,
 Janoo nälkeä näkisit;
 Liencenkö liseä siitä?
 Wahwa on Assyrin walta
 Niin on wahwatkin warukset,
 Hywät miekat miehilläsä,
 Sotakalut kaikenlaiset.
 Mistä meilen miekat saatta
 Mistä maasta wettä wäättä
 Ruuwanhaukintaan rupetta

JUDITH.

Tosi kyllä, tyhjät toiwot,
 Turhan uskon uskallukset
 Että luotat luojan päälleen,
 Päästä määräpäiwälläsi.

Waaanpakosta waapaaksi
 Siekö lälleen ajan annat?

Eikö ennemmin sinullen

Suju häältä suotu aika

Joka hetki jona hengit,

Joka tunti jona tunnet

Luonnonlahjat Laupijaalta?

Säilöisät on herran säilöt,

Tuumat tutkimattomia:

Ajoin antaapi apusa

Kuin on kurit täywelliset,

Konsa kyllin koitellunna.

Häältä anomma apua

Huonouwessa huojuennosta

Ylistämmä yhtä häntä

Kansa (*eroten.*)

Sepä wasta wahwa waimo

Miten miehijä häpäsi

Toellasa, toiwollasa

Luojan awun luotannasa,

Ei wapise ei waraja

Wihoa wihollisiimme

JUDITH (Oziallen ja Othoniellen).

Minun mieleni tekisi
 Wietellä wihollisija
 Miten, kuten, kuinka woisin.
 Toiwon toimittaa jotakin
 Mikä minun mielessäni
 En woi eiltäpäin sanoa,
 Tohi kellen toimittoa.
 Tultuani tuon sanonen,
 Tilin, tiijon teillen annan.
 Minä paneuwun paraten,
 Kahon puwun kauneimman,
 Waatteet kalliimmat walihten,
 Solet sormukset sowitan.
 Jos ei mänöni mänesty
 Jos ei Judan Jumala
 Myötenanna ainettani
 Awullasa armialla
 Tukeek turwoak minua
 Kaikennäkewä näkisi
 Yrityksen ylpiäksi
 Käyköön kätesä ylinen
 Yli ylpiän Manassen
 Lesken Judithin julean.

(Polwillaan)

Anna Abramin Jumala

Iso Isaakin Jumala
Jalo Jacobin Jumala
 Anna armo kansallesi
 Walituillesi walaistus
 Ruinka käyvä käskyjäsi
 Raikillen katumus anna,
 Estä syistä synnintöistä
 Kaikki kansamme herätä,
 Uusi usko säännä wahwa,
 Puhas benki Herra heillen,
 Luja luottamus totuuwen.
 Säystä säilytä yhäite
 Ruin ennen Egyptinmaassa
 Ikeistä irtipäästit
 Pharaonin wallanalta.
 Saata samaite wapaaksi
 Ahistuksesta Assyrin.
 Lainaa lahja lapsellesi
 Wiisautta wiekkautta
 Uskossasi uskallusta.

OTHONIEMI.

Herra siunatkoon sinua
 Ite Israilin Jumala
 Mänestyttäköön mänösi
 Onnestuttakoon olosi
 Turwattoon tulosi sieltä.

JUDITHI (*Abrallen*).

Mulla puku muuttamata
 Sinä waruksii warustat
 Ennenmainitut ewääni,
 Leiwät, jauhot, wiina leilit
 Pane pussiisi purakot,
 Lekkerissä leskenwiina
 Huonompata, huokiata
 Vielä weillä wienonnettu;
 Jost en uuwu, enkä runnu
 Jos joisin joka pisaran
 Tybjin pohjin tybjentäsin.
 Toisessa toemmat seljat,
 Wiinat wahwemmat waroilla,
 Wäkewämmät mieswäellen
 Ensimmäistä Engadista,
 Kohta miehen koitteloopi,
 Saattaa saattamattomaksi,
 Päähänpystyvä pyryllä,
 Warustettu waltikkaallen.
 Kaat siitä kaksin pulloin
 Aina täytät täysin määrin.
 Waimonwiinoa wajawat
 Häntä mieliksi minullen
 Olet kaksin kaatawina
 Toisen puolen toisin ryypit
 Kons ei kohtoa sinua

Silmäsä sinuhun käänny,
 Ja jos jätän jäännöksijä
 Puolet pullo, puota maahan,
 Laita hiljoin lattijallen
 Saata sillallen salaite,
 Humalassa miehet hurjat.
 Waipuneena wallan alla
 Salomoni jo sanonna
 Wiina miehet willihtööpi
 Wiisaatkin wiipuun wiepi
 Wahwat waimon wallan alle.

*(Pukeutuu, letittää hiwuksesa, panoo uuret
 kengät ja voitaa ihtesä hajuilta, ottaa wei-
 ten jonka piiloaa waatteihen).*

Tuon mie panen turwakseui
 Hätäwaraksi warustan
 Jolla pääsen päiwiltäni
 Jos en muutoin muilla keinoin
 Häpeetä, häteä karta
 Surma toki suojelooi
 Auttaa' ansasta wapaaksi.

3. KOHTAUS.

Leirissä.

—

1. NÄYTÖS.

HOLOFERNES, BAGO.

BAGO.

En ou nähnyt sen näköistä

Kuin tuon tulossa olewan

Kaiken kannistaa majani.

Kyllä sopisi sotia

Saaha moinen woiton saalis.

Osautuisko mun osaksi!

2. NÄYTÖS.

JUDITHI, ABRA.

HOLOFERNES (*nähen Judithin
hiljaa Bagoallen*).

Oisikko orawanpaisti,

Haukkuwan halun wetäwä,

Tuo ei jouwa joukolleni

Ite ihteeni likinnä. (*Judithillen*)

Ompa päiwä onnellinen

Meillen päiwä merkittäwä

Outko maallinen olento

Taikka taiwaan asukas
 Tähti tänne täyttäneenä
 Kaunijoki maamme kannen
 Maamme asujaks mahoton
 Ihan kaunis ihmiseksi
 Ylenylpiä akaksi.

JUDITHI.

Olen orwoksi jätetty,
 Mainijon Manassen leski
 Judithi Judaan väestä,
 Neitouwesta neljä vuotta,
 Puoli vuotta wuoteisena
 Waimoin Manassen makasin.
 Kohta päällen kolmen wuuwen
 Wiisi kuuta wiettäneenä
 Yksin Abrani yhdessä,
 Pimijässä piikoineni
 Huolinna säkissa huolen,
 Suru pajassa surunna.
 Wasta waatteihin pancuwin
 Tuskin tyköösi tulolla
 Kengittäywyn ensikerran
 Maahan saatettuu Manassen.

HOLOFERNES. (*Ihastellen*).

Julma kansa Judalaisten
 Tuhmat miehet tunnottomat,

Älyttömät, älmämielet,
 Jotka koko kolme vuotta
 Vielä päälleen wiisi kuuta,
 Moisen naisen naimatouna
 Salliit leskenä lewätä,
 Et sie meistä niin eroa
 Etkä ensinkään eroa,
 Jos sie miun joukostani
 Michen mieluisan ybytät
 Waikka paraimman walihtet,
 Tahot ottoa omaksi,
 Suwaihteisit sulhaiseksi.

JUDITH.

Eläpä kowin korota,
 Ylenpaljolti ylistä.
 Jospa liijoin liehakoihdet
 Etpä tiijä enkö waai,
 Esikoista ensimmäistä,
 Päälliköihen päällysmiestä;
 Ketä wallastais walihten?
 En mie michen ehtinuässä
 Toiwossa towerin saannan
 Tänne täyttänää, asijat
 Saattoiwat minun sataite,
 Läksin estämään ereystä,
 Kulin kuulemaan siulta,

Minkä annat armon meillen
 Jos minä salaite saatan,
 Joukon hiljoin juohattaisin
 Tietä tiettyä minullen
 Meijän linnoa likellen
 Meijän kaupunnin kauillen.
 Jos sie tahot tappeluta
 Kansan kaiken kuuliaiksi
 Weronwetäjäks weretä,
 Waimot warajaat sotoa
 Akat sankarin ascita
 Hirwiääpi hieno rahwas,
 Linnan siewin siepattua
 Miehet wiimen mielistyyvät
 Yhistyyt yheksi wäiksi.

HOLOFERNES.

Häpijähän se olisi
 Jos mie lesken leiristäni
 Judithin julean waimon
 Maamme kannen kaunistuksen
 Tahallain takaisin lasken
 Että ei yhdessä yötä
 Maata, samassa majassa,
 Lewättäsi leirissäni. (*Rowasti*).
 Mikä teijän mielessänne
 Waltoamme vastustaisa?
 Outko nähnyt, kulloin kuullut

Että ken on kestänyttä
 Wasten Assyrin aseihen?
 Kaikki kansat ympärillä
 Rauwettua, rauhan saiwat.
 Mitä miettinööt uroonne,
 Mitkä warat ja warukset?
 Kohta heitä kohtoaapi
 Tarwis tärkeimmän tawaran
 Jano nälkä näännyttäapi
 Anna ajoissa anoowat.
 Armon, säännän, annan heillen
 Ensikansoimme etuja.

JUDITHI.

Waikka wiisas out walittu,
 Ymmärrykseltä yläwä,
 Niin et ellennä eloa,
 Tarkoita tapoja heijän,
 Usko uppiniskaisuutta,
 Heijän äksyyttä älyä.
 Yksi yllyttää yhäite,
 Wielä willihtöö enemmän
 Rarkulaisesi kawala
 Achiori aiwan wiekas.
 Wallit meillä melko wahwat
 Eikä wähäinen wäestö.
 Waikka katkoit kaiwontorwet;

Uuwet kaiwot kaiwettuna,
Eistettnä entisiä,
Wähinwaiwoin wäljennetty

HOLOFERNES.

Mitkä kaiwot Kaupunnissa,
Kuita lähteitä lähellä?
Kaupuntinne kallijolla;
Kowa korkia perustus,
Wesikuiwa kukkulanne.

JUDITHI.

Kaikki kallijot kahotut
Heijän halkiimat haetut
Louhissa ehitty loukot,
Korwot tubannet kokoowat.
Wesi herttainen heruupi,
Yhä tippuupi, tihuupi
Werratonta juontawettä:
Kirkas, kiiltävä makia
Pesullen periparasta.

HOLOFERNES.

Siitä nään sinun sanasi
Mitä toimitat toeksi.
Että ei ehitä wettä
Kaupuntinne kaiwannoista.

Panin paikallen tulolla
 Wahit warmat kaiwoillenne
 Kullenkin sataisen saatoin,
 Wesitorwet kaikki katkoin
 Wettäwetäwät kynänne.
 Wahit turhin wahtinunna,
 Aamutiijot annettuna
 Että ei ehitä wettä,
 Eikä hiistä hiiskununna,
 Kaupunnista kaiwoillenne
 Eikä ehintään eloa.

JUDITHI.

Ruokawara heillä runsas
 Lihat, leiwät liijoin määrin
 Ja nyt päätti päällikkömmme
 Että eiwät löytä anna
 Ennen eineeksi panoowat
 Uhriksi kahotut karjat,
 Jumalallen juhlatutkin
 Elohin eläimet kaikki.
 Waan ei sitä Luoja siije,
 Anna anteeksi Jumala,
 Suuri isämme suwaihte.
 Yhet syynä synnintöihin
 Siitä kaikillen katotus.
 Jo mie panin ja papatin

Että heillä turbat tuumat,
 Warat wähät wastukseksi.
 Pyysin ajoissa awata
 Portit, polwillaan anoa
 Hellimmäistä helpotusta
 Huojennosta huonoimmillen
 Wapautta warattomillen
 Wahwan warjon waimowäillen.
 Jos sie lupoisit lujasti
 Et et sortaa soalla
 Meijän kaupuntii katota:
 Että wältät wärtämistä
 Suosijolla suostut meihen
 Jos et joukkoosi mänetä
 Päästessäsi meijän pääksi
 Waltikkaaksi meijän wallan:
 Kuin jo sauoin, niinmä saatan
 Salaite samaa tietä,
 Kuta luoksesi kuleksin
 Liehtoon leiriisiis tuhannet;
 Ite pantiksi paneuwun
 Ettei estettä olisi
 Hiljoin sinne hiwittyä.
 Ei sowi sotijan moisen
 Wallanpäällikön walitun
 Wihaistuu wijattomillen,

Kostoak koko kylällen
 Kahen syytä kaupunnissa.

HOLOFERNES.

Wannon wahwalla walalla
 Lujasti lupoon sullen;
 Jos hyö taipuut tappeluta
 Werollisiksi weretä
 Niin en kansanne katota
 Kaikki suojelen soalta
 Kabon kansaksi omaksi.
 Minä miesi puolustaja
 Kuninkaallen kuulijaita

JUDITHI.

Luoja luoksesi lähätti
 Salaite Jumala saattoi,
 Jos et onnistu otossa
 Jos on wahwat wastuksemme
 Tiellä mullen tiijetyllä
 Rowat kohtasi warukset
 Armota minua ammu
 Kuolema kuriksi anna,
 Rowin kosto palkakseni.

HOLOFERNES.

Uskon, saatana, sanasi
 Walmis käärme käskyllesi!
 Kuin ennen emäsi Ewa

Onnen omenan ojenti
 Michellesä, mieluisasti
 Mickin ansaisi asetun.
 Waan jos petät niin waraja
 Oma tuomijois tulooopi
 Sullen täysin täytetyksi,
 Min'en säästä, vaikka säälin.

JUDITHI.

Tokko puheistain tokahat
 Mielettömäksi minua,
 Koska pantiksi paneuwun
 Niin on totta toiwossani.
 Ei ole elämä mulle
 Vielä niin wihawa ollut
 Että chin surmoani
 Kuolemooni kohti jouwun.
 Wasta on elämä eissä,
 Vielä mulla toiset toiwot
 Että on alulla aika
 Iloisin ikä elollen
 Nuoren nuorison yhdessä,
 Kuka tiesi kunka saanen
 Parahimman palkinnoksi
 Petettyäni Bethulin
 Joka maksaapi jotakin
 Kauniin meijän kaupunneista

Esiistuin Israilissa
Itämaalla mainioita

HOLOFERNES (*Itekseen*).

Siksi on sitowa mullen
Nimin Judan Jumalan
Kuin mie kulen näissä seuwuin
Näillä mailla matkustelen.
Kuinma kulen näistä seuwuin
Näiltä mailta matkustelen
Kousa jouwumme kotiimme
Marsimma omillen mailten
Täällä wannotutwalani,
Täällä nainnat narrinpilkat.
Toiset pihat, toiset piijat
Eri naiset naapurissa
Waan on waimo jollen wannoin
Ennennähtyjä enempi (*kowasti*).
Jos sie suostut, sulhaiseksi
Minun, miehiksi walihtet;
Ite ihteni tarihten.
Kuinsas joukkoni kuletat,
Saamma kaupunnin salaite.
Bethulissa häitä piemmä:
Yli waimoja ylistän
Koristukseksi kotini,
Rikkaimmaksi riikissämme

Suurimmaks sukusi nostan,
 Anpa kättä, käy yheksi
 Ja jos suostut anna suuta.

JUDITHI.

Annan merkiksi awijon
 Muistomuiskun hiitostamme (*antaa suuta*).

HOLOFERNES.

Ei oisi liijat liitollemme
 Jospa mie sataisen saisin.

JUDITHI.

Yksi muisku liiton muisto,
 Awijon alinomaiset.

HOLOFERNES.

Kalliit on sanasi kaikki,
 Kallis kaunis out itekkin.
 Kaikki kallista sinulla! (*Bagoallen*).
 Pane ruokoa Bagoa
 Laita einettä eteemme

JUDITHI.

Jos sie suostut suuruksiini
 Ja et wiinoini wihaistu
 Mulla on mukana heitä
 Ensimmäistä Engodista (*Bagoallen*).
 Ruin waan annat astijoita
 Laitat pöywällen lasija

Eli tuonet juomatuopit

Tahi pienoiset pikarit. (*Bagoa panoo astijoita ja pikarija, Abra antaa ruokaa, Holofernes ja Judith syöwät. Abra kaataa täywet pikarit Holofernellen waan wajaat Judithillen*).

JUDITHI (*Juuwen*).

Onnea osoa toiwon,
Suon ikuista sulholleni,
Walitullen waltikkaallen,
Omituisellen omallen!

HOLOFERNES.

Tätä joisin juotuwani
Muistoon morsijan mokomman
Koko nahka nassakkasi
Tyytywäissä tybjentäsin
Sanottua ne sanasi. (*Juopikin juo-
tuankin, Abra yhä toista täyttää*).
Tietä Bagoa tiloja
Abra auttaapi sinua!

JUDITHI.

Wielä mulla wiiwykkijä
Tabon tarkoin tiijustella
Jos on wahit waipunnunna
Salaportin saapuwilla.
Niitä juotin jonwuttelin
Samoin wiinoin wiekottelin

Jot on juotuna yhdessä
 Vielä jätin jäännöksijä
 Päätännäksi pääsä täytön.

HOLOFERNES.

Minä toiwon toiste saawan
 Kanpuntinne kaapatuksi
 Ja nyt lewossa lewätä
 Waan on wasta waikiampi
 Ehkä eiwät toiste usko
 Wasta warajaat enemmän
 Juonne sinun juomijasi
 Kuin saap kulkusi tutuksi
 Minun leirissäin leposi (*Bagoallen*)
 Anna käskyn wähwän käyvä
 Koko leirissä lewitä
 Warma käsky wartijoillen.
 Judithi juleesti käypi
 Esteetönnä eistakasin,
 Minne mieliipi manöökin.
 Sitten marsit waan majaasi
 Kunne kuhtumus tuloo
 Sitä ennen en suwaihte
 Kennen marssiwan majaani (*Laitettua
 tiloa Bagoa mänöö*).
 Wannon wahvasti sinullen
 Kuin jo lupasin lujasti

Tuwen, turwan kansallesi.

Joka heiltä joukostani

Hiwuskarwan katkaiseisi,

Päästätytän hältä pääsä.

Mitä sie minullen tuosta

Mullen panet palkinnoksi

JUDITHI.

Mitä minullen enempi

Omaa olentoo ylempi?

Talot tawarat rahani

Raikki kalliimmat kaluni

Luwen wäbäwäärtiseksi

Warani minua wasten.

HOLOFERNES.

Makiat on muistomaljat

Makiammat muistomuiskut

Anna mullen vielä muisku

Pane pantiksi sanasi.

Runhan rakkauwen siteeksi.

JUDITHI.

Koska niin on, en korista

Että rauhoa rakennat (*Suuta antain*)

Muisku mullen, toinen sullen,

Yhen yhteissä pijämmä.

HOLOFERNES (*Melkeen juopuneena*).

Outko juutas wai Jumala?

Olet enkelii enempi!
 Muiskuiltasi muistomaljat
 Itekulta kaksi kaata,
 Eipä kaksikaan samaa
 Maljoa, makua anna
 Wastaa mullen muiskujasi

JUDITHI (*Abrallen*).

Elä sitten kaa kahta
 Koska kolmea kysyywät
 Multa muiskut lahjoitetut,
 Kaa yhteeseen yheksän,
 Kohastasa mullen kolme.

HOLOFERNES (*Juopi ja horjun*).

Empä wiinoa enää
 Isoisi, jo inhoittaapi;
 Jo oun entistä enemmän
 Tällä kertoa kerinnyt
 Tulla täysin täytetyksi.
 Mutta muiskuisi minullen
 Kowin maistaawat makeellen
 Wiewät wiinoa enemmän
 Mieluistuissa mielen multa.

JUDITHI.

Empä nyt enää anna,
 Ylenmäärin multa yllä;
 Rukatiesi kuin käwisi,

Ehkä liijaksi likoat,
 Kowin koitteleis sinua,
 Liijat muiskut muistomaljat.
 Ensin tehtävä tekomme
 Kaapattawa kaupuntimme.

HOLOFERNES (*Laulaa*).

Mitä sie minua säälit
 Empä mie sinua säästä,
 Enkä ensin täältä päästä
 Jospa häärit, waikka häälit
 Wasta kaupunnin lahon
 Kulta kukau nyt tahon.

(*Waipuu ja wähän ajanperästä korsua
 henkihiewerinä*).

JUDITHI (*Abrallen*).

Ole sinä nyt owella
 Wahi wartijoi hywästi (*Polwillaan*).
 Lasten Judaan Jumala
 Laita woitto lapsellesi
 Säännä woitto woimattoman
 Päästä häästä, häpeestä,
 Pulasta puhassa auta
 Syyttömänä synnintöihen.
 Wahwista wapisewata!

(*Sieppaa Holofernen miekan, lyötywään ka-
 hesti sillä, weitellä eroittoa Holofernen pään
 ruumiista. Ojentain Abrallen*).

Pistä säkkiini pikemmin
 Jouwu jouwutaan pyryllä
 Ei ou tuossa tuusimista
 Wiipyminen wiep hitollen.

(*Abra panoo pään säkkiin*).

4. KOHTAUS.

Bethulissa.

1. NÄYTÖS.

JUDITHI *Wanhimmat, ACHIORI, ABRA* ja kansaa.

JUDITHI (*ottain Holofernen
 pään. Achiorillen*).

Pää on tuossa päällikkösi
 Raato rauhassa wiruupi
 Herjan ruumis heugetönnä
 Makaa makeesti majassa
 Eikä uhkoa unessa
 Walweillasa meitä waarra.

ACHIOR (*kauhistuu*).

Oisin tosin sullen suonut
 Kuolun toisen kuuluisallen:
 Waan on suuri Herran walta
 Tiesä tekosa salaiset.

JUDITHI (*Wanhimmillen*).

Ajakaatten nyt asijat

Wäjymätä wälttämätä
 Pannen pääsä paalin päähän.
 Wallillen lyhinwalollen
 Loiston loitollen näkywän
 Wawaistuut wahit lähimmät
 Nähtywään näön mokomman
 Hämmästywät hemmentäävät
 Muita murhehuwoillasa.
 Joutukatten joukoltasa
 Että saisitta samassa
 Yrittää yhdessä kaikki.
 Kennen tapaatta tapatta
 Jospa leirissä lepeisi
 Taikka tappeloo keolla
 Waikka piilossa pijäksen.

*(Pää paalitaan lyhin waloon ja joukko töy-
teä huuwolla leiriin. Huuto leirissä).*

Holofernes hoi isämme,
 Kuule sangari sanamme!
 Kuule kultainen kuningas
 Hiiret hiiskuuwat pesistä,
 Yksin ylpeesti tuloowat.
 Suuret suulla, joukoin suurin,
 Wahit wangiksi otetut,
 Äijä wäkeä wähennyt,
 Paljo leiristä paenna:
 Ammoniitit ammoin männyt

Judaan seuroin sekautui
 Asettautui heijän alle.
 Tänne täyttäävät pyryllä
 Achiorin käskyn alla,
 Kuuluisan kulettajasa

BAGOA.

Pää on wiety päälliköltä,
 Ruumis maahan ruttjattuna.
 Pako neuwona parassa.
 Elohini heijän eistä
 Sotinna, soaissut meijät,
 Kaottanna meijän kansan.
 Wahwa Judaan Jumala!

*(Kansa palaitessa tuopi paljo woittokaluja
 ja wankija).*

OTHONIELI.

Wangit orjaksi otamma,
 Kultra kukkarot jaamma.
 Miekat jaan miehilleme,
 Judithillen juontamaljat
 Ynnä kallimpii kaluja,
 Joka woiton woimakkailta
 Tempasi teräwä ämmä.

JUDITHI.

Herran woima heijät woitti
 Apu Jumalan alenti.

**Kilwoin häntä kiittäkäämme.
Ilolaulut laulakaamme.
Kiitos julkisen Jumalan**

ACHIORI.

**Wahwa Judaan Jumala
Sen jo myöskin myöten antoi
Paossaan pakana joukko
Tahon tauwota sekaanne
Otan uskonne omaksi.**

JUDITHI.

**Achior asukoon meillä
Ammoniitit ansainnunna
Israilin eloniloa.**

Kansa.

**Amen: ainoan Jumalan
Apu aseita enempi.**

Ojennuksija:

19	Lehtipuolesko	12	riwi	seisoo:	säilöt,	luwe:	säännät,
30	—	9	—	—	hiistä	—	hiirtä
31	—	10	—	—	sortaa	—	sorrata
—	—	20	—	—	leiriisiis	—	leiristäis

Pienemmat wijat anteeksi.

TOIMITTAJA.

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the world, and to a description of the various methods which have been employed by different nations and ages, in the collection and arrangement of historical materials.

10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50

APPENDIX

This part of the book contains a list of the names of the various nations and peoples mentioned in the preceding pages, and a description of their manners, customs, and institutions.